

Märgukiri

19.09.2025 pöördus Otepää vallavalitsus teie poole küsides seisukohta Otepää vallasises linnas asuva Tehase ja Rummu katastriüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise korralduse eelnõule, mille juurde oli lisatud Tehase ja Rummu katastriüksuste detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang.¹

Kohalik omavalitsus peab uute planeeringute koostamisel tagama, et nende elluviimisel ei ületataks piirkonnale kehtestatud müra normtaset. Riigikohus on 2016. aasta lahendites käsitlenud kohaliku omavalitsuse rolli müra tekitavate objektide planeerimisel. Lahendi 3-3-1-88-1516 punktis 16 selgitas kohus, et isiku õigused võivad saada rikutud juba mürarikka tegevuse aluseks oleva detailplaneeringuga, mitte alles selle elluviimise etapis. Seega, kui planeeringust huvitatud isik on kohustatud tagama, et müranorme ei ületata, siis kohalik omavalitsus peab veenduma, et see tõepoolest ka nii on. Seega pean oluliseks juhtida teie tähelepanu hinnangus antud valedetele järeldustele kuna selle aluseks võetud tööstusmüra hinnangus esineb mitmeid puudusi ning seega ei ole võimalik tagada, et müranorme ei ületata.

Olgu alustuseks öeldud, et nii käesolev Kajaja Acoustics hinnang kui ka Otepää valla mürauuring 2025 on tõendanud, et UPM-Kymmene poolt tekitatud tööstusmüra põhjustab juba praegu seaduses sätestatud normide ületamist kümnetel Otepää linna ja Pühajärve küla elamukinnistutel.²

Impulssmüra käsitlese puudujäägid müramõõtmistes

Keskkonnaamet on oma 06.07.2021 kirjas nr 6-5/21/13111-2 Ettepanekud Tehase ja Rummu maaüksuste detailplaneeringu mürauuringu lähteülesandele rõhutanud: „Mõõtmiste käigus on oluline fikseerida impulssheli olemasolu või puudumine.“ Täiendavalt on Talltechi Ergonoomialabor juba varasemalt oma uuringute käigus korduvalt ja mitmes mõõtepunktis tuvastanud impulssheli olemasolu. Vaatamata sellekohasele eelnõule infole ja antud küsimuse olulisusele on tööstusmüra hinnangus pelgalt tõdetud: „Üheski mõõtepositsioonis impulssheli ei tuvastatud.“

Keskkonnaministri määrus „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“, Atmosfääriõhu kaitse seadus ning Mõõteseadus nõuavad, et mõõtetulemused peavad olema tõendatult jälgitavad ja kasutatud peab olema asjakohast mõõtemetoodikat. ISO 1996-2 punkt 9.3.2.7 märgib, et kuigi rahvusvaheline standard impulssmüra objektiivseks määramiseks puudub, võib selle hindamiseks kasutada regionaalseid meetodeid, nagu NT ACOU 112 või BS 4142. Käesolevas tööstusmüra hinnangus välja toodud konkreetsete meetodid NMPB-Routes-96 ja ISO 9613-2:2024 aga ei ole mõeldud impulssheli tuvastamiseks. **Seega ei ole seadusest tulenevad nõuded täidetud.**

Tuleb märkida, et sarnane väide, et impulssheli ei tuvastatud, esineb ka Otepää valla 2025 a. mürauuringus vaatamata LA_{eq} ja LAF_{max} kohatisele erinevusele rohkem kui 26 dB. Selleski

¹ <https://atp.amphora.ee/otepaa/index.aspx?itm=381564>

² <https://zonecloud.ee/index.php/s/YNcinN5T6iwUPVZ>

uuringu ei ole viidatud ühelegi mõõtemetodile impulssheli tuvastamiseks. Sealjuures tunnistas töid läbiviinud ettevõtte esindaja 5. juunil 2025 Otepääl toimunud avalikul koosolekul, et mõõtmisel kasutati ajakonstanti 1000 ms, mis aga ei võimalda impulssheli tuvastamist, kuna impulssheli on juba oma definitsiooni kohaselt alla 1 sekundi kestev heli. Näiteks näeb Nordtest ACOU 112 ette salvestusintervalli 10–25 ms ja ajakonstanti 125 ms (F-time weighting) kasutamist. **Impulssmüra esinemisel on ka kõikide planeeritud leevendusmeetmete kasutusele võtmise korral peale 5 dB parandusväärtuse rakendamist müranormid ületatud.**

Täiendava liikluse müra hindamata jätmine

Varasem Tehase ja Rummu maaüksuse detailplaneeringu KSH eelhindang aastast 2022 märgib, et lõunapoolsesse külge kavandatud varuligipäas on mõeldud **ainult avariilukordades kasutamiseks operatiivsõidukitele** ja seetõttu ei hinnata varuligipäasu tee liiklusest tulenevaid mõjusid, kuna tegemist on lühiajalise erandkorralise liiklusega.³

Ka uue detailplaneeringu eskiislahenduse joonisel on lõunapoolsesse külge plaanitud täiendav juurdepääsutee, mis läbib Rummu kinnistut, kuid käesolevas keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindangus on kirjas: „*Samas juurdepääsutee(de) liiklussagedus eeldatavalt suureneb ja seega ka eeldatavalt sõiduteelt lähtuv müratase.*“ Tööstusmüra hinnangus ei ole sellega arvestatud ning müra vastavalt modelleeritud. **Liikluse müra lisandumisel on ka kõikide planeeritud leevendusmeetmete kasutusele võtmise korral müranormid ületatud.**

Müraolukorra esinduslikkus kogu müraolukorra suhtes ei olnud tagatud

Kui võrrelda sama ettevõtte poolt valminud Otepää valla 2025 a. mürauuringut (Mürakaart 7-2) ja käesolevat tööstusmüra hinnangut (Mürakaart 1-2) näeme, et vaid mõned kuud varem ja samadel tingimustel on modelleeritud palju suurem ja laiaulatuslikum müraületus. Samuti oli samades asukohtades mõõdetud maksimaalne helirõhutase varasemalt märkimisväärselt kõrgem, mitmel pool ületades rohkem kui 10 dB lubatud piirväärtust. **Müranormid on ületatud ka pärast kõigi kavandatud leevendusmeetmete rakendamist, tingimusel et on tagatud müraolukorra esinduslikkus kogu müraolukorra suhtes.**

Mürahinnangu lähteandmetes kasutati akrediteerimata asutuse uuringut

Modelleerimisel kasutatud olemasolevate müraallikate info saadi sh Promethor Oy poolt 2025. aastal koostatud mürahinnangust. Terviseamet on oma varasemas kirjas nr 9.3-1/22/9288-2 juhtinud tähelepanu, et Promethor Oy poolt läbiviidud uuringus puudub viide mõõteseadme ja akustilise kalibraatori kalibreerimise kohta ja seega ei vasta uuring keskkonnaministri 16.12.2016 määrusele nr 71. Promethor Oy-l ei ole ka hetkel vastavat akrediteeringut ning puudub viide, et kasutatud mõõteseadmed olid seadusest tulenevatele nõuetele vastavad.

³ https://www.otepaa.ee/planeeringute-avalikustamine/-/asset_publisher/uAlpdLHUi99x/content/otepaa-vallasiseses-linnas-asuvate-tehase-ja-rummu-katastriuksuste-detailplaneeringu-keskkonnamoju-strateegilise-hindamise-eelhindang

Planeeritud leevendusmeetmete puudulikkus

Keskkonnaameti 02.11.2023 koostatud Keskkonnamüra juhendis on kirjas: „Müratõkkesein peab asuma kas müraallika või –vastuvõtja lähedal. **Kui asub nende kahe vahel kuskil keskel, müratõke ei toimi.**”, Maaüldplaneeringu Terviseorganisatsiooni olmemüra juhendi alusel loodud keskkonnamüra juhendis on kirjas: „Müraseinad on müra ohjamise meede, mille kõrgus peab olema selline, et **varjab silmsideme müra vastuvõtja ja müra allika vahel.**”,

Vaadates planeeritud müratõkkeseina ja müravallide asukohti detailplaneeringu eskiislahendusel jääb arusaamatuks, miks on otsustatud paigutada müravallid ja suures osas ka müratõkkeseinad kõige madalamatele võimalikele asukohtadele ning müraallika ning elumajade vahele keskele, kus nende mõju on minimaalne.

Müraallikad:

1. Palgisorteerimisliin (helivõimsustasemega 112 dB), ~127 meetri kõrgusel (koos seadmega)
2. Palgihajutuslaud (helivõimsustasemega 109 dB), ~127–130 meetri kõrgusel (koos seadmega)

Müravastuvõtjad:

1. Hundisoo tn 5, ~134.5 meetri kõrgusel (koos mõõtjaga)
2. Kivistiku, ~131 meetri kõrgusel (koos mõõtjaga)

Muldvallid ja müratõkkeseinad on paigutatud aga valdavalt 120-122 meetri kõrgusele, suuremas osas ulatub nende ülemine äär vaid 126-128 meetrini (merepinna tasemele). Antud juhul on nende muldvallide ja müratõkkeseinte mõju vahesel määral märgatav üksikute kinnistute puhul, mille lähedusse need rajatud on, kuid **suuremas osas ei täida need oma eesmärgi**, sest asuvad müraallika ja vastuvõtja vahel keskel ning allpool silmsidet.

Kokkuvõtteks

Atmosfääriõhu kaitse seaduse kohaselt kujutab müra piirväärtuse ületamine endast olulist keskkonnahäiringut. Antud juhul saadi modelleerimisel kõiki leevendusmeetmeid rakendades kinnistutel piirväärtuse lähedane tulemus (Toome kinnistul 44 dB, Laane, Kruusamäe 45 dB jne). Tegelikku müraolukorra esinduslikkuse **või** täiendava tööstust teenindava liikluse müra **või** impulssmüra esinemise korral on piirväärtused juba selgelt ületatud. Lisaks suureneb müra mõju, kui see toimib koos muude keskkonnastressoritega nagu õhusaaste. Seega ei ole antud juhul planeeringust huvitatud isiku poolt kindlasti tagatud, et müranorme tulevikus ei ületata.

Kuigi muldvallide ja müratõkkeseinade rajamine on tervitatud, siis antud leevendusmeetmed ei ole piisavad ega rakendatud parimal võimalikul viisil, need vajavad täiendamist ja paremat planeerimist. Seetõttu leian, et KSH algatamata jätmine ei ole põhjendatud.

Lugupidamisega,

Kristjan Rebane